

DARBININKAS

Išrodo mums, jog nėra la-
biau pageidaujamo, kaip to,
kad daugiūtiū skaičius tų, ku-
rie gali ant gero sunaudoti sa-
vo raštiškus gabumus ir kad
geri laikraščiai kuodidžiausia
išsiplatintų, taip kad kiekvie-
nas kasdieną turėtų gero skai-
tymo kuriame pamokinama,
sustiprinama ir pakeliama
krikščioniškos dorybės.
Popiežius Benediktas XV.

Veltui jūš statysite bažny-
čias, veltui remsite misijas,
veltui steigsite mokyklas —
visi tie jūš darbai, visos tos
jūš pastangos nūeis niekais,
jei jūš nesugebėsite vartoti ap-
sigynimui ir užpuolimui to tin-
kamo ginklo, kokiū yra gry-
noji ir tikroji katalikiškoji
spauda.
Popiežius Pijus X.

VOL. II Metai I. Tel. 620 So. Boston. Organas Am. Lietuvių Rymo-katalikų šv. Juozapo Darbininkų Sąjungos. Tel. 620 So. Boston. No 106 148

Entered as second-class matter September 22 1915. at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879. 242 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS., RUSEJO (SEPTSMBER) 11 d., 1916 m.

Didžiausi mušiai eina Rumunijoje.

Laiškų siuntimas į Lietuvą.

**PRANESIMAS DEL SUZI-
NOJIMO SU UŽIMTA-
JA LIETUVA.**

Po ilgų rūpesnių "Švedų-
Lietuvių Komitetas" buvo pa-
galios gavęs leidimą iš vokie-
čių valdžios persiuntinėjimui
trumpų laiškų-pranešimų ir už-
imtųjų Lietuva. Trumpu lai-
ku, per kovo ir balandžio mė-
nesius buvo išsiųsta Lietuvon
virš dviejų tūkstančių laiškų.
Tik štai gegužio mėn. atėjo ži-
nia, kad vokiečiai neleis Ko-
mitetui toliau varyti tą dar-
bą, ir net didumą iš pasiūs-
tųjų laiškų gražinta atgal.

Šiuo laiku "Šved-Liet. Ko-
mitetas" begali daryti tik pa-
klausimus apie sveikatą ir me-
diagininį stovį pasilikusiųjų ru-
mų pavaldinių užimtos vieto-
se. Atsakymai ir tuos paklau-
simus ateina negreitai, mažiau-
niau per pusantro ar du mėne-
sius.

Labai daug prašymų pade-
ryti tokiuos paklausimus apie
pasilikusius Lietuvoje ateina
Komitetan iš lietuvių ameri-
kiečių. Nors prie Komiteto
tedirba tik du lietuviai, bet tie
prašymai kiek galima atlieka-
mi. Kur kas geriau galėtų
visa tat organizuoti lietuviai
amerikiečiai pas save. Ne tik
kad čia "S.-L. Komitetas" ir
be to turi daug darbo, bet jau
vien dėl to, kad susižinojimas
su Lietuva iš Amerikos tiesiog
drįgubai bus greitesnis. Visi
laiškai iš Amerikos Švedijon
eina per anglų cenzūrą, užsi-
guli ten kartais begalo ilgai.
Iš Švedijos Amerikon taip pat.
Jeigu gi amerikiečiai darys
užklausimus per ispanų pa-
siuntinystę Washingtonė, tie
užklausimai eis Berlinan ispa-
nų pasiuntinystėn be jokios
cenzūros, be jokio sutrukdy-
mo. Atsakymai ir gi gūž ne-
liečiami. Neutralių šalių gry-
niai valstybinių susiėsimų jo-
kia iš kariaujančių valstybių
kontroliuoti negali.

Ispanų gi pasiuntinystė
Washingtonė patarnauti lietu-
viams, kaip Rusijos pavaldi-
niams, šitam dalyke neatsisa-
lyks. Ispanai daboja rusų pa-
valdinių reikalus ir turi jais
rūpintis, nes už tat gauna di-
delį atlyginimą nuo rusų val-
stybės. Tik būtina reikia,
kad lietuviai sutaisytų prie is-
panų pasiuntinystės savo Ko-
mitetą, kuris rūpintūs tų
užklausimų tvarkymu. Ispanai
patys to daryti negal, nes
jie negali orientuotis nei mū-
šio vadovinėse, nei Lietuvos vie-
tų pavadinimuose.

Užklausimai daromi sulig
tam tikros, nustatytos ispanų
pasiuntinystės Berlyne, tvar-
kos ir tašyklių. Yra užvir-
dinta forma blankų, kurioms ir
galima naudotis.

Tuo reikalu tesikreipia A-
merikos lietuvių veikėjai ir is-
panų pasiuntinystę Washing-
tone. Ten galima bus suorga-
nizuoti ne tik žinių, bet ir pi-
nių persiuntinėjimas Lietu-
von.

Del susižinojimo su išbėgu-
siais Rusijon reikia kreiptis In-
formacijų Biuran prie Centro
Komiteto: Baskov per., 29, 2,
Petrograd.

**J. Augštuolis,
Ig. Jurkunas.**

Red. prierasas. Pasiteiravi-
mo laiškas pasiūstas Ispanijos
ambasadon į Washingtoną ir
gavę atsakymą, padirbėsimė
tam tikras blankas ir pradėsi-
me siuntinėti laiškus ir užimtą
Lietuva per Ispanijos ambasada.
Apie išlygas ir tt. pas-
kelbėsimė gavę atsakymą iš am-
basados.

**RENGIA MILŽINIŠKA
STREIKĄ NEW
YORKE.**

Jau keturios dienos atgal,
kai buvo paskelbtas požemi-
nių, gatvių ir iškeltų geležin-
kelių darbininkų streikas.
Nors iš pradžių tas streikas
nebuvo toks, bet rėdo daug
remėjų, nes einasi apie svar-
bią reikalą. Sustreikavusieji
darbininkai reikalauja pripa-
žinti teisę organizuotis.

Tai nedelioj įvairių uni-
jų valdybos turėjo posėdį ir nuta-
rė bandyti iškelti milžinišką
streiką New Yorke ir apie-
linkė požeminių gatvėkarių dar-
bininkų parėmimui. Dar da-
bar turi pačios unijos tam pri-
tarti.

**ANGLIJOS GELEŽINKELIŲ
DARBININKAI STREI-
KUOSIĄ.**

Anglijos geležinkelių dar-
bininkai reikalauja, kad jų al-
gos būtų pakeltos ant 10 šil-
nių savaitėje. 5.000 darbinin-
kų turėjo susirinkimą, kur nu-
tarė, kad jei iki rugsėjo 16 d.
jų reikalavimai nebus išpildyti,
tai sekančią naktį 12 val-
mes darbą. Tai buvo tik pie-
tinės Valijos darbininkų susi-
rinkimas. Galimas daiktas,
jog kiti darbininkai tam nuta-
rimui pritaris ir jei valdžia ne-
išpildys reikalavimų, tai visoj
Anglijoj bus streikas.

**PREZ. WILSON PAS
SESERĮ.**

Prez. Wilson išvažiavo į
New London, Conn., kur jo se-
suo pavojingai susirgo.

GRĮŽTA DARBAN.

Westfield, Mass. — Manu-
facturing kompanijos 600 mą-
rišnių, kurie susireikavo rugp.
18 d., nubalsavo grįžti darban.

PERSERGĖJO MEDEJUS.

Suv. Valstijų valdžia per-
sergėjo medėjus, kad būtų at-
sargesni. Nes susekta, jog del
medėjų neatsargumo kas
metai būna užnušimų iki 200,
o miško gaisrų medėjai padaro
apie 15 nuoš.

**SUMOBILIZAVO DIDELE
ARMIJĄ.**

Kanada sumobilizavo ir ap-
ginklavo nuo karės pradžia
361.693 vyrus.

Rusai nori kelio į Konstanti- nopolį bet bar nepasidarė.

**SMARKŪS MUŠIAI
RUMUNIJOS.**

Šiuo tarpu smarkūs mū-
šiai eina Rumunijoje. Rusams
ir rumunams rūpi perkirsti su-
sinešimo kelią tarp Berlino ir
Konstantinopolio. Tuomet tai
Bulgarija ir Turkija liktų ap-
vienytos ir menkai pasiprieši-
nima galėtų bedaryti. O svar-
biausia tai rusams rūpi sumuš-
ti Bulgariją, pereiti per jos
žemę ir užpulti Konstantinopo-
lį. Todėl tai sąjungtos ru-
mūnų ir rusų jėgos bando isi-
briauti Bulgariją. Bet ir
priešininkai pramatė tą ir pr-
sirengė atsipirti prieš rumu-
nus ir rusus. Net bulgarai,
turkai ir vokiečiai pirmi pra-
dėjo veržtis į Rumuniją, į Do-
brudžą palei Juodąsias jūres.
Tai tuo frontu, 70 mylių ilgu-
mo eina atkaklus mūšiai. Tur-
kai ir bulgarai varosi pirmyn
palei Juodųjų jurių ir paėmė
Rumunijos provinciją Dobrud-
žą, Baltžik, Kavarna ir Kali-
Okra. Bazadžik ir Turtukai
jau seniau buvo paimti. Tai
dabar prieš tuos užimtus pun-
ktus priešininkai imasi su di-
žiausiu ataklumu.

PAĖMĖ SILISTRIJĄ.

Bet rumunams ir rusams
kol kas dar nepavyko atsipir-
ti, visur tame fronte viršus y-
ra bulgarų, turkų ir vokiečių.
Naujausia žinia yra ta, jog
Rumunijos tvirtovė Silistrija
pateko į priešininko rankas.
Ta tvirtovė randasi 25 mylios
į šiaurės rytus nuo paimtosios
tvirtovės Turtukai ir 60 mylių
į rytus nuo Bucharesto Rumu-
nijos sostinės.

Vokiečiai skelbia, jog ru-
munų ir rusų nuostoliai tuose
mūšiuose yra labai dideli.

Vargas rusams, kad jie
negali greit pribūti rumunams
ir talką, nes tik vienas geležin-
kelis tenutiestas iš Rusijos
į Rumuniją. Mat ligšiol Ru-
sija ir Rumunija skersakioje ir
neužsitikėjo viena antrai. Tai
nebudavojo geležinkelių, kad
karės laiku bile kuri nepasi-
naudotų. Tai dabar rusai pė-
sti ir raiti bėga per Rumuniją
prigelbėti apginti rubežius nuo
priešininkų. Rumunų nepa-
siseikimai labai puldo jų dva-
siją, ypač todėl, kad tie nepa-
siseikimai dedasi netoli sosti-
nės sienų.

**RUMUNAI VAROSI PIR-
MYN PRIES AUSTRUS.**

Vakaruose rumunai vis dar
varosi pirmyn prieš austrus. Į
šiaurę nuo Orsova rumunai pa-
stūmė austrus pastrečios my-
lios atgal. Rumunų atakos
į vakarus nuo Csik Szereda bu-
vo atmuštos.

Austrijos premieras sako,
jog Transylvanijoj pačiame
Rumunijos parubežyje austrai
nemane laikytis. Todėl grei-
tai atsitraukė į tam paskirtas
drūtas pozicijas.

Rumunijos laikraščiai rašo,
jog jų pietinis frontas esąs ap-
rūpintas ir nereikia nusiminti,
kad bulgarai, turkai ir vokie-
čiai šiek tiek laimėjo. Visvien-
timai jie būsą nustumti atgal.

RUSŲ FRONTE.

Rusų fronte smarkių susi-
rėmimų buvo Galicijoj apie
Halicz. Rusai buvo užsipy-
rė paimti tą tvirtovę. Buvo
pradėję didžiai bombarduoti
Haliczio fortus ir jau pats mias-
tas buvo užsidegęs. Tą tvir-
tovę gina austrai, vokiečiai ir
turkai. Jau išrodė, jog tvir-
tovė tuč-tuočiau teks rusams.
Bet priešininkai atsilaukė ir
dabar jau rusai apsisotėjo bom-
bardavę. Austrai skelbia, jog
rusai panešė didelius nuosto-
lius darydami atakas. Austrai
giria turkus, kurie gerai pa-
s'rodė.

Vokiečiai ir austrai pripa-
pažista, jog Karpatuose į va-
karus nuo Shyopt rusai pasiva-
rė pirmyn. Kitur tai rusų
atakos būvę atmuštos.

Rusai skelbia, jog septyni
priešo aeroplanai norėjo bom-
barduoti Kovelio geležinkelį.
Bet buvo nuvyti atgal. Kar-
patuose rusai paėmė nuo rugp.
31 d. iki rugs. 6 d. 15 oficie-
rų ir 1889 karevių ir nelaisvę
— paėmė be to dar dvi armo-
tas, 26 kulkosvaizdžius, daug
šautuvių ir amunicijos.

Vokiečių aeroplanai bandė
bombarduoti Rygos užlajoj sa-
lą Runo, bet nieko nepesė grį-
žto atgal.

Francijoj buvo didelių susi-
rėmimų ore. Tuose susirėmi-
muose septyni vokiečių aerop-
lanai buvo nušauti.

Anot vokiečių pranešimų
anglų atakos tarp Thiepvail ir
Combes buvo atmuštos, o fran-
cūzai būvę atmušti Baleux-
Bello fronte. Vokiečiai pripa-
žista, jog ties Thiaumont
francūzai buvo įsibrovę į vo-
kiečių drūtvietes, bet buvo iš-
vyti atgal.

SALONIKŲ FRONTE.

Tame fronte pasitaiko tik
žvalgų susirėmimai.

**MIRSTA NUO TRENKS-
MO.**

Iš Francijos karės lauko
Anglijos fronto rašo vienas ko-
respondentas apie nepaprastą
galybę Anglijos armotų. Apie
Guillemonto bombardavimą ra-
šo šitaip:

"Zemė į rytus nuo sodžiaus
buvo nuklota vokiečių lavo-
nais. Kaikurie lavonai buvo
visai nuogi, nes kiekvienas
drabužio šmotelis buvo nublo-
kštas. Labai daug lavonų bu-
vo tokių, ant kurių nebuvo
jokių žaidžių ženklų ir nėra a-
bejonės, jog kareiviai krito
nuo neįspasakyto trenksmo. Ir
požeminiuose urvuose nedaug
monių teišliko, ir kurie išli-
ko sako, jog jų nervai sudra-
skyti baisiausiu bombų sprogi-
mu."

Korespondentas toliau ra-
šo, jog ši užimtoji pozicija
buvo vokiečių ginama tik len-
gvomis armotomis. Tai di-
džiausias armotis, nes matė ne-
atsilaikysią.

Grekijoje

**KARALIUS MOTERŲ
VALDOMAS.**

Graikijos karalius Konstan-
tinus I buvo didžioj intekmėj
dviejų moterų — motinos ir
pačios. Jo motina buvo ru-
šė, duktė didžiojo kunigaikš-
čio Konstantino Nikolajevičio.
Jo pati Sofija kaizerio sesuo.
Karaliaus motina ir pati nu-
olatai susidurdavo. Motina
kreipė karalių prie Rusijos, o
pati prie Vokietijos. Galop
pati inveikė ir karalius labiau
pakrypo prie Vokietijos. Tuo-
met motina išvažiavo Rusijon.
Konstantinas užėmė sostą
1913 m., po nužudymo kara-
liaus Jurgio I.

Konstantino ipėdinis-sūnus
Jurgis esąs liberališkas ir la-
biau linkęs taikintis su žmonė-
mis, negu jo tėvas.

Kuomet karalienė Sofija
buvo sugrįžus į Berliną ir gy-
veno nuo 1908 m. iki 1911 m.,
tai sūnų Jurgį buvo atidavus
į gvardiją ir jis gavo gerą ka-
rinį išauklėjimą.

Seniau buvo kilus kalba,
kad jei Konstantinas ves Sofi-
ją, tai jų sūnus užviešpataus
Konstantinopolyje.

Tai dabar ta šnektą prisiti-
minė ir graikai vilisi, jog Ju-
rgiui užėmus sostą, jis atstotys
senovės Bizantinę imperiją ir
užviešpataus Konstantinopoly-
je.

Dabar buvo pasklidęs gan-
das, jog karalius Konstanti-
nas atsiskakęs nuo sosto ir pa-
vedęs jį sūniui-ipėdiniui Ju-
rgiui. Aiškesnių žinių apie tai
nėra. Bet tas žinoma, jog
premieras Zaimis yra, kaip ir
diktorius. Premieras yra pa-
laikomas Venizelos šalininkų,
kurių yra labai daug. Veni-
zelos yra gabus diplomatas ir
labai graikų mėgiamas.

Graikijoj talkininkai paėmė
savo žinybon telegrafus, tele-
fonus ir krasą, kad visus su-
sinešimus cenzuruoti.

NEUS RINKIMU.

Vokietijos laikraščiai pas-
kelbė, jog rinkimai ir Reichs-
tagą nebus, kol karė tęsis.
Rinkimai turėjo būti ši rudenį.
Tie patys atstovai ves reikalus
po senovei.

**BUVO TURKIJOS SOSTI-
NĖJ.**

Gen. Townshendo pati išsi-
rūpino iš Turkijos valdžios lei-
dimą pasimatyti su savo vyru,
kurs yra nelaisviu Turkijos so-
stinėj — Konstantinopolyje.

Sako, jog sostinėj ramu, duo-
na esanti pigesnė, negu An-
glijoj, mėsa nebrangi, cukrus
ir kava tai brangus.

PERDAUG ADVOKATŲ.

Senatorius Elihu Root sa-
ko, jog Suvienytose Valstijo-
se yra perdaug advokatų. Jų
yra 114.000. Sako, kad jei
teisybė čia aukščiau stovėtų,
tai tų advokatų skaičius žy-
niai sumažėtų.

KANALĄ IŠVALE.

Panamos kanalą, į kurį ne-
senai buvo įgruvę daug žemių
dau išvalytas ir jau juomi ei-
na garlaiviai.

Kaip taikintus.

Tyrinės

Nuo talkininkų diplomatų
Washingtonė sužinota kokio-
mis išlygomis talkininkai tai-
kintūs su teutonais ir jos tal-
kininkėmis. Sako, jog šito-
kius padarys reikalavimus:
Užleisti Anglijai Helgoland.
Užleisti Rusijai dalį Sileri-
jos ir dalį rytinės Prūsijos ir
Galicijos.

Užleisti Rumunijai Bukovi-
ną ir Transylvaniją.

Užleisti Serbijai Bosniją ir
Herzegoviną.

Užleisti Italijai Trentino,
Istriją ir Dalmaciją.

Užleisti Francijai Alzaciją
ir Lotaringiją.

Vokietijos visos kolonijos
bus pasidalintos.

Atlyginti Belgijai bent tiek,
kiek Vokietija išreikalavo iš
belgų laike užėmimo.

Sugrąžinti Francijai pini-
gų bent tiek, kiek iš jos iš-
plešta 1871 m.

Konstantinopolis eina Rusi-
jai.

Vokietijos laivynas, jei jo
kiek liks turi tekti Anglijai.

Vokietijos prekinį laivyną
pasidalys talkininkai.

Kiel Kanalas turi būti ne-
utralis.

Stipriausios vokiečių tvir-
tovės turi būti nugriautos.

Tokie tai daug maž būtų
talkininkų reikalavimai. Ka-
rei-gi tęsiantis ir talkininkų
dalykams gerinantis jų reika-
lavimai dar didės.

Helgoland yra mažutė sala,
kurią Vokietija nupirko nuo
Anglijos nes pastaroji manė,
jog tas žemės sklypas yra be
vertės. O vokiečiai čia pada-
rė nesugriaujamą tvirtovę ir
stotį jūrės ir oro laivymui.

Niekad nevelu.

**MOKYTIS NIEKUOMET
NEVELU.**

Danville, Ill. — Mary Nor-
cross, sulaukus 90 metų am-
žiaus pradėjo mokintis skaity-
ti. Ji sako, jog nuo jaunystės
norėjus išmokti skaityti,
norėjus visuomet pasiskaityti
laikraščių, bet neturėjus lig-
šiol laiko išmokti skaityti.
Dabar turinti apšėiai laiko ir
todėl ėmėsi darbo.

Ji sako jaunystėje turėjo
prigelbėti tėvams ant farmos.
o ištekęs pirma uždarbavo
su vyru, o paskui metai po me-
tų didinosi šeimyna ir reikėjo
auklėti vaikus, kurių turėjo
daug.

Dabar džiaugiasi, kad ant
jamžiaus galo pasieks to, ko
troško jaunystėje.

**MIRĖ NUBIEDNEJĖS
DIDŽTURTIS.**

Seattle, Wash. — Persiskyrė
su šiuo pasauliu Skookum
Jim Madon, indijonas. Jis
kartu su George Carnach 20
metų atgal surado Klondike
aukso kasyklas. Kartą tasai
indijonas turėjo \$100.000. Vi-
sus išleikvojo. Jisai iš hote-
lių langų mesdavo gatvėn sau-
jas pinigų ir gėrėdavosi, kaip
žmonės pėdavosi del jų. Da-
bar tas indijonas mirė be cen-
to prie dūšios.

Kaip taikintus.

Tyrinės

Suv. Valstijų valdžia ims
tyrinėti popieros pabrangimo
priežastis. Popiera nesvietiš-
kai pabrango. Tyrinės kodel
laikraštinė popiera pabrango
ir kiti dokumentališki popie-
riai.

Popiera, kurią valdžia var-
toja rašymui savo dokumentų
pakilo ant 100 nuoš.

Senatorius Fletcher inėšė tą
sumanymą senate, o senatas
jį priėmė ir bus nuskirta tam
tikra komisija.

**PASIKALBĖJIMAS SU
SKAITYTOJAIMS, PRIE-
TELIAIS IR REMĖ-
JAIS.**

Du metai jau kaip siaučia
baisioji karė Europoje, žmo-
nės kenčia bada.

Kiek ten visokių gėrybių
sumaikina, kiek gyvasčių pa-
deda.

Tą atjaunčia ne vien tik tie
žmonės, kurie ten gyvena, bet
turime atjausti ir mes.

Pabrango viskas ir šioje ša-
lyje, valgis, drabužiai ir kiti
daigtai.

Ypatingai tą atjautė laik-
raščių išleidėjai, delei pabrang-
imo popieros ir visų kitų dai-
ktų prie spaustuvės reikalin-
gų.

Ne vien tik lietuviai išlei-
dėjai laikraščių pradėjo kelti
prenumeratų kainas, mažino
puslapius, bet taip darė ir an-
glų laikraščiai, nors jie daug
tvirtčiaus stovėjo negu lietuvių.

Jų laikraščiai turi kur-kas
daugiaus skaitytojų, apgarsi-
nimų, kurių kainos gana aug-
stos.

Anglų laikraščius skaito vi-
si, visų tautų žmonės ir pas
juos garsinasi, o lietuvių lai-
kraščių daugiausiai laikosi iš
savųjų, kurių kaip tik dar ne-
perdaugiausiai turime.

Todėl nėra ko stebėtis, jei-
gu kuris nors pakelia kainą
prenumeratos arba sumažina
puslapius.

Mes ligšiol "Darbininko"
prenumeratos kainos nepakė-
lėme, nei nesumažino me
puslapių, nors tie patys vargai,
kaip ir kitiems, bet turėjome
pakelti pavienių egz. kainą.

Buvusiam L. D. S. Centro
valdybos posėdyje Rugsėjo 6
d. apie tai buvo svarstoma ir
pripažinta reikalingu pakelti
ant pavienių, bet prenumera-
ta palikti po senovei.

Žinoma tą atjaus pavienių
egz. skaitytojai, bet mūsų a-
gentai turėtų išaiškinti, kad
kitaip negalimo buvo padaryti
ir norėdami sutaupti keletą
centų turėtų užsirašyti ant me-
tų.

Kaina pavienių egz.:
Utarninko ir Ketvergų po 3
centus, Subatinis po 4 centus.
Karė visiems lygiai baisi ir
blėdinga.

L. D. S. nariai turėtų visi
kaip vienas stoti į darbą rink-
ti apgarsinimus, prenumeratas,
spaudos darbus ir tt. "Darbi-
ninkui."

Rinkti apgarsinimų, siųsti
užsakymų L. D. S. leidžiamam
kalendoriui.

DARBININKAS

Šiandien iš So. Bostono utarninkais, ketvergais ir subatomis
Leidžia Am. Lietuvių Rymo Katalikų Sv. Juozapo
Darbininkų Sąjunga.

Prenumeratos kaina:
Metams tris kartus savaitėje \$3.00
Pusmečiai " " " \$1.50

Užrubežyje metams \$4.00
Pusei metų \$2.25
Laiškus, korespondencijas pinigus siųskite adresu:

"DARBININKAS",
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

"DARBININKAS" (The Worker)

The Lithuanian tri-weekly paper.
Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by
St. Joseph's Lithuanian R.-C. Association of Labor.

Subscription Rates:
Yearly \$3.00
6 months \$1.50

Foreign countries:
Yearly \$4.00
6 months \$2.25

Advertising rates on application
Address all communications to

DARBININKAS,
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Mokymės iš praeities žiūrėkime į ateitį.

TOLYN — BRANGYN.

Tikinčiam ir doram žmogui nekarta širdį suspaudžia, matant iškydimą tiek daugelio mūsų brolių, kuriems nebereikia nei Dievo, nei bažnyčios, kurie džiaugiasi, manydami, kad neturi dūšios, kurie nežino, kam jie pasaulyje gyvena. Žuvus tikėjimui, parius protui, irsta ir jų dora, ir visas jų gyvenimas. Girtybė, laisvoji meilė, paimamas šeimynų, netekimas žmoniškumo, mandagumo, numylėjimas meilės ir veidmainystės, ištautėjimas — štai vaisiai tos nelaimingos bedievybės, kuri tolyn vis labiau platinasi mūsų šeimynose. Paklydę traukia į paklydimą ir kitus, kad patiemis drąsiau būtų be Dievo gyventi. Tamsūnoms pakliuvus juk gera yra kito nors skverno nusitverti. Kada didžiūna užmirš Dievą ir amžiną, o rojus (molinio, pilvinio) tik ant žemės ieskos, tada ir jie galės nebesisukti savo sudolerėjusia siela ir galės rodyti ją visame nuogume. Vis tai matydami, ką gi mes veikiam? Vieni padūsaujame, galvas palinguojame, atsiminę senesnius geresnius laikus, kiti paruojiame ant ištvirkimo platintojų. Bet ar stengiamės susekti tikrasias priežastis visų tų doriškų suiručių, ir paskui, susekę, ar rūpinamės jas pašalinti?

Ve kur pirmoji priežastis.

Kas atnešė tą suirutę mūsų gyvenimą? Ne kas kita, kaip visų-pirma nedoroji spauda, negerai laikraščiai ir knygos. Įvairiais viltingais būdais inkalbė žmogui, kad jis neturi nemirtingos dūšios, kad jis tik žemės tvarinys ir, kad jis dvės, kaip ir kiekvienas kitas gyvulėlis — visa šita išaiškink žmogui, ypač linkusiam į ištvirkimą — ir jis, žinoma nebeis ir Bažnyčią, nustos meldeis ir visus savo pasielgimus jau ims kitiškai tvarkyti, negu kad jį motutė mokino. Inkalbėk ženciams, jog dabartinis surėdymas to reikalauja, kad jie vengtų gimdymo vaikų — ir, žinoma, šeimyna pavirs į ištvirkimo lizdą, galutinai gi turės paiti. Išaiškink, ką turi daryti jaunikaitis, atlikęs paleistuvystės aktą, kad neužsikrėtus poniškomis ligomis, — o tuo pat supančios jo dvasią ir pastumėsi jį į dorišką puvimą ir pūdydą dangelio kitų. Panašią "apšvietą" ir "susipratimą" platina visa virtinė įvairių šlamštų, kuriuos palaiško labiausiai tamsūs ir nesu-

sipratę katalikai. Jau nekalbant apie purviną "Šakę-Kardą", pasižvalgykime po "Keleivius", "Laisvės" ir kitų šlamštų skiltis, mes tenai pilna rasime straipsnių, rašytų įvairių medicinos studentų, velnio samdytinių, kurie savo pekliską misiją pildo su pagalba spaudinto žodžio.

Kas čia kaltas?

Ir rodos tik stebėtis reikėtų, kaip minios mūsų brolių katalikų ligšiol nesuprato, kad visos tas nelaimės mūsų tautai ne kas kitas mums primetė, o tik mes patys nusipirkome jas už savo pinigus. Mes, be gaudydami Maikio Blevzgas, sukrovėme Gegužini su Michelsonui ketatė desėtkū tūkstančių ir mes jiems pastatėme So. Bostone ant Broadway's keturių augštų rūmą, kad iš tos tvirtovės ateityje juo drąsiau galėtū savo nuodus svaidyti. Mes labiausiai remiamė visas bedievių bendroves šlamštams leisti ir skleisti, mes sudėdame jiems pinigų, kad jie galėtų savo redaktorėlius užlaikyti kaip tikrus buržujus, mokėdami jiems po \$25.00 ir po \$35.00 į savaitę, tuo pačiu laiku, kada katalikiškų spausdintuvių darbininkai turi skurdą kėsti, o leidejai su deficitais kovoti.

Mes padrašiname juos jau antrus namus sumanyti statyti — antrą centrą kurti savo agitacijai. (Čia, žinoma, taikome ne į burį susipratusių katalikų, bet į minias nesupratusių). Nuvažiuokime į tolį Lawrence'ą, į Nashuą, į kitas skaitlingesnes mūsų kolonijas, mes ten pamatysime beveik kiekvieno kataliko namuose ant stalo begulintį "Keleivį", "Laisvę", "Naujienas" ir kitus socialistų laikraščius. Tas pats katalikas tų šlamštų remėjas, šventadienio sulaukęs, kiutins į bažnyčią ir reikalė šauksis kunigo, jei ne katalikų kunigo, tai bent bambizo (didelio skirtumo jįsi at tarp tų dviejų nemato), bet tuo pačiu laiku su gryniausia sąžine uždegs ir velniui žvakutę — t.y. remis bedievišką spaudą.

Kas daryti?

Kad tą baisią klaidą ir nesupratimą iš mūsų brolių tarp pašalinus, reikia mums vietiems, kurie tuos bausimus mato ir supranta, reikia susijungus taip garsiai šuktelei, kad kiekvienas ir tamsiausias mūsų brolis, ar sesuo kruptelėtų ir apsidairytų, kas čia su juo

atsitiko, kodel jį jo broliai moja ir šaukia. Kada ateis Katalikų Spaudos Sąvaite, eikime visi su gyvu ir spausdintu žodžiu į mūsų brolių tarpą ir išjudinkime jų smegenis, kad pagalvotų, ką jie ligšiol darė ir ką toliau privalėtų daryti.

Katras gi iš jų nenorėtų būti sveikas ir doras, ir linksmas? Katras nenorėtų vaikučių gražiai ir dorai išauginti? Katras gi norėtų matyti bažnyčias paverstas į linksmybių vietas? Tad išaiškinkime jiems, kad visa tai priguli labiausia nuo to, koks laikraštis ir kokia knyga bus jo namuose.

Katalikų Spaudos Sąvaite — bus plačiausia dirva darbo kiekvienam šviesesniaam lietuviui katalikui, ar svietiškiui, ar dvasiškiui, ar diplomuotam, ar savamokslui, ar vyrui, ar moterei.

Tiesa, ta savaitė — tai pirmasis bandymas. Ar nusiseks jįsai? Tai priguli nuo mūsų visų. Lai kiekvienas gyvas ir šviesus lietuvis katalikas — kai ateis ta savaitė — nepraleis nei vienos dienos, nepadareš ką nors naudinga del katalikų spaudos išplatinimo. Ir jeigu jįsai praleis bent vieną dieną iš tos savaitės — nieko nepadareš — lai sąžinė jį graužia ir neduoda jam ramiai užmigti ir lai jįsai prieš užmiegant pasiketina ant rytojaus dvigubai afidirbti. Jei taip bus — tai mūsų pirmoji spaudos savaitė pasiseks.

Jeigu gi visi žiūrėsimė pro pirštus ir lauksimė, kad kas kitas padarytų kas reikalinga — tai mūsų spaudos savaitė nepasiseks ir mes tik duosimė brogams mūsų paklydusiems broliams pasijuokti iš mūsų visų užmanymų. Tai savaitėi turime prisirinkti daugybę energijos. Tad rinkime ją, ruoškimės išanksto prie to didelio darbo, kurs mūsų tautai žada linksmesnį rytojū.

PAMINĖJO APIE ŽEMAIČIŲ VYSKUPĄ.

Rusiškas laikraštis "Rieč" paminėjo apie išvažiavimą žemaičių vyskupo Karevičiaus Kaunan. Rašė: "Liepos 26 d. lietuvių pabėgėlių vaikų prieglaudoje lietuvių kolonijose inteligentai buvo surengę pokilį pagerbimui Samogitijos vyskupo Karevičiaus, važiuojančio su leidimu Rusijos ir Vokietijos valdžijų ir Kauną užimti savo dieceziją, kurion inaina Kauno ir Kuršo gubernijos.

Vyskupui Karevičiui Vokietija leido pasiimti su savim kunigus Paltaroką, Šiaulį ir Tamašiaučį. Liepos 27 d. vyskupas išvažio lydimas kunigų Paltaroko ir Šiaulio į Torneo iš kur per Švediją važiuoja Kaunan. Kun. Tamašiaučius del ligos turėjo atidėti išvažiavimą."

KODEL VADĄ PRAŠALINO.

Sveicarijos laikraščiai aiškina kodel kaizeris atstatė generalo štabo vadą von Falkenhayn'ą, o jo vieton paskyrė von Hindenburgą. Buve šitaip: von Falkenhayn patarė visai permaintyti karės planus, patarė atsižadėti Balkanų ir pasitraukti iš Francuzijos. Tai po to priešininkai nei per 10 metų jų nesumuštų. Jei ne, tai vokiečių armijos sulauks katastrofos. Von Hindenburg pavadino tą sumanytą vaikišku. Kaizeris palaikė von Hindenburg pusę ir pastatė jį generalio štabo vadu.

Rytiniame fronte kaizeris paskyrė vyriausiu vadu Bavarijos princa Leopoldą. Jis dalyvavo didžiausiuose to fronto mušiuose. Jo vedama armija paėmė Varšavą. Jis dažnai budavo Varšavoj, politikaus ja lenkų didikais ir lankosi pas Varšavos arcivyskupą. Princas yra katalikas.

Sulyg valdžios ištyrimų 221 firma savo sąldytuose sandėliuose įvairiuose Suvienytų Valstijų miestuose turi sukrovę kiaušinių 143.000.000 tuzinų.

KUN. DR. V. BARTUSKA.

Kielionės inspuožiai.

(Tęsa)

Lietuviai turėtų suprasti kad Kaune, Lietuvos širdyje, jie neprivalo su šalies piliečiais kitaip kalbėti kaip lietuviškai. Reikalinga stiprinti lietuvių tautinę samonę, o lenkų rukai patys išsiblaškys.

Iš žmonių, su kuriais teko Kaune susidurti, sužinojau tikrą dalykų stovį Lietuvoje. Supratau ką lietuviams myli, ir ko neapkenčia. Sužinojau kiek jų perkenčėta karės metu ir kokios baimės siūbuoja jų išdžiūvusias kritines. Jie man papasakojo kur dingę jų amžiais sukrauti turtai ir kas dedasi Lietuvos kaimuose ir miesteliuose. Po dviejų savaitė* buvimo Kaune, galėjau drąsiai didžiūnotis kad mūsų atsilankymas Lietuvoje nebus be pasekmių. Ne tik su prastais žmonėmis mums teko sueiti, bet ir kunigai iš apeliinkų, sužinoję per žmones apie delegatų atsilankymą, nesigailėjo vargo atkeliauti Kaunan. Ir žmonės, ir kunigai visi melste-meldė mūsų gelbėti Lietuvą ir Lietuvos gyventojus. Jie visi pasitiki Amerikos lietuvių duosnumu, širdingumu ir noru gelbėti dideliame varge esančią savo šalį. Jų visų širdys atkreiptos Amerikon, kur jų broliai ir sesutės toli nuo Europos karės, gali ramiai alsuoti ir džiaugties liuosos šalies gerove. Man matos kad amerikiečiai-lietuviai neapvils savo vargė skėstančių brolių. Man rodos, kad dabar nors supras, kad reikia gelbėti tėvynę. Iki šioliai ne kas padaryta Amerikos lietuvių. Iki šioliai mes, Amerikos lietuvių, parodėme tikrą mūsų kailio storžieviskumą. Mes ieškojome pasiteisinimų kad nešelpiti tėvynės. Vieni iš mūsų tvirtino, kad lietuviams tėvynė; nebloga gyventi; kiti teisinosi negalinti šelpiti delto, kad nežino, ar jo giminės gaus ar ne. Išrodytų, kad Lietuva susideda iš vienos Baltarus arba Raulo giminės. Lietuvius nesupranta arba suprasti nemoka, kad lietuvių šeimynos yra surištos tarpu savęs tampriais ryšiais, kad lietuvių visi giminės, sudarydami vieną tautą. Tauta nesuseda iš viens su kitu neturinciu jokių ryšių stulpų, bet iš gyvų žmonių, tūkstančiais ryšių sumegstų su kitais tos pat tautos žmonėmis. Lietuvi supras, kad nei atskiras kelmas didelėje tautos pievoje, bet kad esi gyvos mašinos, tauta vadinamos, dalele. Pagės viena mašinos dalis, nesiuskis ir visa mašina. Keš badą viena Lietuvos šeimyna, tas atsilieps ir ant kitų. Nes žmogus, neturintis ko valgyti, tankiausiai prašo pagalbos kaimyno, o jeigu jos nesulaukia, eina vogti. Nešelpdami visos Lietuvos gyventojų, mes prasikalstame prieš mūsų tautą-tėvynę, ir gaurame išgamų vardus. Mes, Amerikos lietuvių, neprivalome užsipelnyti nuo Lietuvos aiinių tų bausių vardą. Lietuvos inteligentai ir žmonės sužinoję iš delegatų kiek mes iki šioliai Amerikoje surinkome pinigų Lietuvai šelpiti, stverdavoši už galvos. Kauno, Vilniaus inteligentai prašė mūs praešti Amerikos lietuviams jų didelių nusistebėjimą iš tų desėtkū tūkstančių, kuriuos mes surinkome Amerikoje. Negana to! Rusijos, Lietuvos, Italijos ir Sveicarijos lietuvių, susirinkę Sveicarijos Lausanoj, svarstydami Amerikos lietuvių surinktų aukų mažumą, nusprendė, išreikšti Amerikos lietuviams papeikimą ir stebėjimąsi, kad jie mesiliauja pešėsi tarpu savęs net šiūom bausių karės metu. Istikro gėda mums amerikiečiams. Gėda buvo Amerikos lietuvių delegatams pasirodyti su tušiomis rankomis Lietuvoje, gėda buvo klausyti iš visų pusų girdėtus papeikimus. Tikiau, kad mes Amerikos lietuvių mūsų vardą pataisysime ir pasirodysime širdingiesniais Lietuvos šelpime. Valanda jume svarbi; kas šią valandą pražiopos, gal tėvynę prarasti ir apturėti amžiną gėdą. Gelbėkime, kas gelbėtina yra.

Pabuvę Kaune dvi savaiti, nežinojome kas toliau daryti. Nei atgalios Amerikon važinoti, nei laukti nežinomų atsitikimų Kaune. Sumaniau eiti pas kunigaikštį Izenburgą, civilį Kauno ir Kuršo valdininką, ir prašyti kad delegatams pavelytų išvažiuoti iš Kauno Lietuvos lankyti. Dešinėj Izenburgo von Birshtein ranka rotmeisteris Mohe priėmė delegatus pas save, kuriam ir pradėjau išguldinti mūsų ir Lietuvos reikalus. Gudrus tai vokiečiai! Prispautas prie sienos sukinėjasi kaip žaltys ir vis aiškiai prižadų nenorėjo duoti. Tai charakteriškiausia visų vokiečių valdininkų žymė. Nieko aiškiai nesakyti. P. Mohl, matydamas kad niekias delegatų negalės paleisti, prašė manęs surašyti visą mūsų per 14 valandos pasikalbėjimą ir ofijialiu būdu įduoti kunigaikščio Izenburgo ofisui. Pasitikėdamas gerų rezultatų surašiau ir civilę Lietuvos valdžią du prašymu sekančio turinio. Vienas prašymas buvo lietuvių belaisvių Vokietijoje reikale. Kitas-gil delegatų misijos reikale ir organizavimo pagalbos Lietuvai. Pirmame prašyme "An die deutsche Verwaltung fur Litauen und Kurland," reikalavau kad vokiečių valdžia pagertint lietuvių belaisvių padėjimą, suteikdama jiems galėjimą susirašinėti su saviškiais lietuvių kalboje; kad tai išpildyti reikalinga pasikirti lietuviams censorius.

Antru reikalavau, kad lietuvių nelaisviai gautų knygų pasiskaityti ir laikraščius, nors tik kurie neina prieš vokiečius. Trečia: kad lietuvių dvasiniai reikalai būtų geriau aprūpinti, paskiriant jiems kunigus lietuvius. Tiek reikalauta lietuvių belaisvių reikale. Antram prašyme reikalauta nuo vokiečių valdžios 1) pavelyti delegatams atsilankyti po didesnius Lietuvos miestus, 2) apsiimti pristatyti dovanas visa tai, ką Amerikos lietuvių prisijus Lietuvon. 3) kad lietuviams prisijusti daiktai ir pinigai būtų išdalyti vien tik lietuviams, bet ne visiems Lietuvos gyventojams. Mat esama įstatymo: kad viskas kas siunčiama Lietuvon pagalbos pavydale yra dalinama lygionis dalimis visiems gyventojams. 4) kad vokiečių valdžia pripažintų Centralinį komitetą nukentėjusiems nuo karės šelpiti su filijomis legale draugija ir sutiktų jos vardu siųsti daiktus ir pinigus iš Amerikos. Į tuodu vokiečių valdžiai Lietuvoje inteiktus prašymus gauta atsakymas tik tuomet, kada sugrįžo iš Stockholm p. Steputaitis. Jo pribuvimas Kaunan dikto-kai palengvino delegatų žingsnius. Per jo rankas inteikta delegatams nuo augščiausio rytu vado Hindenburgo sekantis valdžios atsakymas. Lietuviams belaisviams paskirta penki censoriai, žinant lietuvių kalbą; lietuvių belaisviai gali skaityti tik tuos laikraščius ir knygas, kurie išeina užimtoje teritorijoje. Nors ir esama kliūčių paskyrimo lietuvių kunigų belaisviams, tečiaus valdžia žada visas jas pašalinti ir lietuviams belaisviams paskirti kunigus. Lietuvių delegatai galės atsilankyti Vilniuje, Vilkaviškyje ir Naumiestyje. Vokiečių valdžia duos dovanai naudojamą geležinkelio pristatymui Lietuvai pagalbos. Prisiųstus lietuviams daiktus ir pinigus apsiima pati dalyti vien tik tarp lietuvių. Centraliniam komitetui negali pavesti to darbo, nes valdžia nepripažįsta jokios draugijos, kuri turi filijas. (Mat, kad nebūtų susirašinėjimo). Vokiečių valdžia apsiima dalyti daiktus su pagelba kunigų ir sutinka priimti 2 lietuvių delegatų ingalioitiniu, kurie prižiūrėtų ir kontroliuotų prisijustų daiktų dalinimą. Toks buvo vokiečių valdžios atsakymas į mano jiems inteiktą petijaciją. To atsakymo nežinau del kokių priežasčių neduota delegatams, bet pavelyta jį ten perskaityti. Beskaitydamas tą atsakymą, aš nuėmiau jo kopiją, taip kad reikalui atsitikus bus galima juom naudotis. Ingaliojome p. A. Smetoną Vilniaus ir Suvalkų gubernijoje, o p. Danaitį Kauno gub. Valdžia apsiėmė juos priimti kontrolieriais. Dabar reikia tikėtis, kad Amerikos lietuvių pradės gausiai šelpiti Lietuvą valgomais daiktais, draubūziais ir pinigais.

Atsakymas į mano petijaciją gauta tik po 34 savaitių mūsų Kaune buvimo. Nesulaukęs atsakymo iš vokiečių valdžios ir nežinodamas ką daryti, pasiūniau paslapta laišką per vokiečių kareivį Vilniaus Centraliniam Komitetui. Jame prašiau praešti man tikrą dalykų stovį Vilniuje, t. y. ko ir kiek jie ten reikalauja, kad būtų galima sekančias metas pragyventi. Į mano laišką Centralinis Vilniaus Komitetas davė sekančią atsakymą, kuris trumpai taip skamba: kad užlaikyti visas Vilniaus lietuvių prieglaudas, mokyklas, gimnazijas, kursus reikalinga 40.000 markių mėnesiui, arba Amerikos pinigais apie 7.000 dolerių. Reikia atsiminti kad Vilniuje lenkai varo bausią agitaciją, steigdami prieglaudas, kuriosna gaudo lietuvių vaikus, ir atidarydami mokyklas po visą Vilniaus guberniją, kad lenkinti Lietuvą. Neturint lietuviams ganėtinai pinigų, lenkai užbėga lietuviams už akių ir lenkina bausiu būdu mūsų senovės kraštą. Ar gi mes amerikiečiai ramiai į tai amžinai žiūrėsimė ir pavelysimė lenkų susitelkusiai Vilniuje gaujai lenkinti mūsų tėvynę. Siųskime pinigų jeigu nenorim nustoti Lietuvai Vilniaus ir Gardino gubernijų. Siųskime pinigų kad išgelbėjus nekaltus kūdikėlius-našlaičius nuo bado; siųskime pagelbą, kad mūsų jaunimas ir seneliai neišmirtų į šalkio ir šalčio. Atjauksime nors sykį mūsų brolių ir sesučių didelį vargą.

Pas tėvelius. Kaip aukščiau minėjau, vokiečių valdžia Lietuvoje pavolino delegatams atsilankyti Vilniuje, Vilkaviškyje ir Naumiestyje. 3 savaites palaukę Kaune, užsimanėva iš ten išvažiuoti. Užsimanėva atlankyti senus tėvukus. Daug vargo turėjome, pakol išgavome leidimą atlankyti tėvus. Išsyk pasportų ofisas, kurio galva yra Putkameris, nors pažadėjo duoti leidimą, galutinai nedavė. Apeliavau į augštesnę valdžią. Buvau pas Princa Izenburgą. Ir ten nieko nepėjiau. Tik po ilgų meldimų begalinių landžiojimų į įvairius ofisus pavyko man išgauti leidimas atlankyti tėvukus ir vieną sesutę. Ta pat leidimą gavo mano kelionės draugas. 11 gegužio apleidau Kauną ir išvažiavau geležinkelio Pilviškiuosna. Ten, nesuradęs pasamdymui arklį, turėjau nakvoti. Iš ryto anksti gavau vieną padvėsusį arkliauką ir žmogų be vienos rankos, kuris apsiėmė mane pristatyti tėviškėn. Džiaugiamis nors vieną arklį sugriebebes. nes žinojau, kad darbymetės metas, o žmonės taip mažai turi arklį. Arkliai nuo žmonių atimti. Palikta tik niekam netikusios lušnos. Kas turėjo 10 arklų, dabar turi 2-3 sūsnas, kurias reikia pavasarįje atgaivinti, kad būtų galima naudoti darbams. Dešimta valandą ryto buvau tėviškėje. Koks didelis nusistebėjimas buvo, kuomet išvydau mano tėvyškės grūvėsius. Netik ką nebuvo matyti namelių, kur augau ir jaunystę praleidau, bet net neradau medžių, kuriuos palikau, išvažiuodamas paskutinį kartą prieš 6 metus iš Lietuvos. Nesuradau net tų pamatų, ant kurių stovėjo mano tėviškė. Viskas ugnele nuėjo. Ilgai žiūrėjau ir netikėjau savo akimis. Toks bausis ir graudus reginys. Verkti turėjau. Gaila man buvo tų brangių mano jaunystės atminimų, gaila daiktų, rakandų, knygų, kurias tėviškėje buvau palikęs. Ir aš padegėlis.

SUVAŽIAVIMAS DEL LIETUVOS ATSTATYMO.

Šiuomi pranešame gerbiama- jai visuomenei, kad suvažiavimas del Lietuvos atstatymo įvyks 28 ir 29 rugsėjo, tik ne Bostone, kaip buvo ankščiau garsinta, bet Brooklyn'e, N. Y. lietuvių parapijinėje svetainėje (kampas N. 5-th ir Havemeyer gatvių).

Suvažiavime galės dalyvauti su sprendžiamuoju balsu atstovai nuo įvairių lietuviškų organizacijų (nedaugiau, kaip po 3 atstovus nuo draugijos ar kuopos: iki 50 narių — 1 atstovas; virš 50 narių galima 2 atstovu, ir virš 100 narių galima 3 atst.). del laiko trumpumo atstovus išrinkti galėtų ir organizacijų valdybos.

Ingaliojame gerbiamus kun. N. Petkų, pp. K. Krušinską ir A. Aleksandravičių iš Brooklyn, N. Y., kun. J. Dobuzinską iš Newark, N. J. ir p. A. Stanknevičių iš Bloomfield, N. J. sudaryti suvažiavimo rengimo komitetą, kurin kviečiame ineiti patiems ir pakviesti kitų srovų veikėjus iš Brooklyn ir apeliinkų.

Suvažiavimo programo projektą "Tautos Taryba Amerikoje" netrukus nusiųs rengimo komitetui. Rengimo komitetas ingaliojamas programą savai papildyti ar pakeisti ir pagarsinti visuomenei.

TAUTOS TARYBA AMERIKOJE.

VAZIUKIME Į 6-ąjį KATALIKŲ FEDERACIJOS KONGRESĄ.

VI-tas Federacijos Kongresas įvyks 26 ir 27 rugsėjo (So. Boston, Mass.). Šis Kongresas žada būti vienas iš rimčiausių ir naudingiausių. Klausimai, kurie bus iškelti ir svarstomi, gyvai apeina kiekvieną mstantinį lietuvių kataliką. Be referatų kun. Staniukyno, K. Pakšto, J. S. Vasiliausko, kun. Vyšniausko — yra dar pažadėtas referatas "apie Katalikų Spaudos svarbą," jį skaitys kun. K. Urbanavičius. Lietuviai katalikai, važiuokite į tą kongresą kuoskaitingiausiai. Parapijos gali siųsti po 3 atstovus, draugijos po 1. Draugijos ar kuopos, turincios daugiau, kaip 100 narių, gali siųsti du atstovu.

Centralinių organizacijų valdybos gali dar ingalioiti po 3 atstovus nuo savo centro.

Sesijos bus So. Bostone po bažnytinėje svetainėje (W. 5-th str.) Svečiai galės apsisioti Essex Hotelyje, esančiame prie pat gelžkelio stoties (South station).

Kongreso Rengimo Komisija.

KARĖS NUSTOLIAI.

Danijos sostinėj Kopenhagene yra susitvėrus draugija, kuri tyrinėja socialias karės pasekmes. Toji dr-ja paskelbė kiek kuri valstybė neteko kareiviu pagal jos aprokavimų Anglija netekus sužeistais, užmuštais ir nelaisvėn patekusiems 827.240 kareivių, Francija 3.474.000, Italija 405.000. Rusijos nustoliai pasibaistėni — 8.500.000.

Užmušinėjimo ir žudymo mašinos pasiekė tobulybės.

PRASIDĖJO SPANGUOLIŲ RĄSKYMAS.

Jau prasidėjo Naujojoj Anglijoj spanguolių rąskymas. Užderėjimas buvo gan geras. Tik bešdar su rąskytojais. Šiemet visur darbai gerai eina, tai sunku darbininkų gauti. Pernai spanguolių statinė parsidavė po \$6.00. Šiemet gal bus brangesnės.

RADO KABANTŲ ŽMOGŲ.

Salem, Mass. — Du vaiku tankumnye pamatė medyje kabantį žmogų. Buvo duota žinia policijai ir toji pasirūpino jį pergabenti. Daktarai apžiūrėjo jį ir pripažino, jog jau bent savaitė, kaip jis negyvas. Pripažinta, jog jis pats pasikorė.

NUŽUDĖ PAČIA.

Chicago, Ill. — Policija ieško J. M. Petit, kurs nužudė pačią, pagyvenęs su ja vieną mėnesį.

Vietinės Žinios.

SVARBIAUSI DALYKAI SO. BOSTONIEČIAMS.

Netolimoje ateityje svarbiausi veiksmai ir nuotikiai bus šie:

24 d. š. mėnesio bus didelė konferencija Lietuvių salėje del pasitarimo apie sutvarkymą aukų rinkimo Lietuvių Dienoje. Konferencija prasidės 1:30 val. po pietų.

Antras didžios svarbos nuotikis bus ir-gi 24 d. š. mėnesio. Tai bus didžiausios svarbiausios ir indomiausios prakalbos kokių dar nėra buvę So. Bostone. Kalbės gerb. delegatai, sugrįžę iš užimtos Lietuvos, kun. Dr. V. Bartuška ir Dr. J. Bielskis. Kalbės vakare miesto didžioji salė prie G gt. ir Broadway.

Trečias nuotikis tai A. L. R. K. Federacijos kongresas su jam rengiamais gražiais koncertais ir vakarais.

DIDIS GAISRAS.

Pereitą subatą sudegė didelė Natasketo vasarnamiai Paragon parkt. Nuostolių už \$75,000.

PASIKORĖ DEL MAŽ-MOŽIO.

New York. — Homer Joshua Straus, 26 metų amžiaus mašinistas buvo pripažintas kaltu vogime dviejų tabokos pakelių. Tai iš nerimasčio kalėjime pasikorė.

PASIZEIDĖ BESIS-KUSDAMS.

Avon, Mass. — F. Coulter persipjovė gerklę besiskusdams. Buvo gerokai apžėles ir sunku buvo skusties. Tai ir įsipjovė į gerklę. Buvo pašauktas gydytojas susiuvo gerklę. Labai apsilpo del kraujo nutekėjimo.

IŠMETĖ IŠ LOVOS.

Evansville, Ind. — Anglių karas išsko iš bėgimų, lėkė 30 pėdų gatve ir smogė į namelius, kur gulėjo Robert L. Utley su pačia. Abu buvo išmesti iš lovos. Tinkas krito

nuo lubų, bet niekas nebuvo sužeistas.

GERIAUSIS LIETUVIŲ UŽ-TARYTOJAS.

"A Plea for the Lithuanians."

Nieks taip nesirūpina lietuvių reikalais ir informavimu svetimtaučiams apie lietuvius ir mūsų tėvynę Lietuvą, kaip "A Plea for the Lithuanians" — Skaitytojau, jeigu nori, kad tavo draugai amerikoni žinotų kas tie lietuviai ir kokia Lietuvos istorija, nusipirk "A Plea for the Lithuanians" ir įteik jiems, tepasiskaito apie lietuvius. Nun tas labai svarbu. S. V. garbus prezidentas Wilsonas paskyrė lietuviams (karės nukentėjusiems) aukų rinkimui dieną. Tad pamyk skaitytojau, jog yra tavo užduotis, kaip Lietuvos kundikėlio pasirūpinti savo apie linkės valdžią ir prakilnesnius gyventojus supažindinti, kad lietuviai yra atskira tauta, turinti nuo amžių apgyventą kraštą, savo tėvynę Lietuvą, taipgi puikią istoriją ir literatūrą. Tą informaciją gali padaryt sekančiai: parsitrauk už kelius dolerius "A Plea for the Lithuanians" knygučių ir išsiuntinėk visiems savo apie linkės valdininkams, tad jie apsisikaitys apie lietuvius. Tamstėliai tas daug nekaštuos, nes perkant "A Plea for the Lithu." 12 knygučių arba daugiau ant sykio — nuleidžiama 50 nuoš. t. y. paleidžiame po 5c. knygučių. Nun išėjo 6-tas numeris iš spaudos. Tad pasiskubinkite, nes dar galima gauti iš pradžios visus numerius. O kiekvienas turi ypatingą aprašymą.

"A Plea for the Lithu." 324 Wharton St. Philadelphia, Pa.

Telephone So. Boston 605
ANTANAS ŠAPALIS
meistras
indeda telefonus, dengia stogus, ir atlieka visus staliorys tės darbus prideramai.
KAINOS NEBRANGIOS.
Ofisas Gyvenimas
315 W. Broadway, 133 Bowen St
SO. BOSTON, MASS.

TELEPHONE SO. BOSTON 605
Lietuviškas ADVOKATAS
William F. J. Howard
Lietuviška pavardė buvo
Vincas F. J. Kavaliauskas
315 Broadway, So. Boston.

KLAIDOS PATAISYMAS.

"Darbininko" No. 104 (146) aprašyme šv. Petro ir Povilo dr-jos susirinkimo pasakytą, kad aukų rinkimo Lietuvių Dienoje išrinkta sekančios ypatos: pp. Šapalis, Micekėvičius ir Adomavičius. O turi būti šitaip: D. Šapalis, D. Galinis ir J. Adomavičius.

M. L. Vasiliauskas
Šv. P. ir P. D-jos sekretorius.

LENKIŠKA LIETUVIŠKA APTIEKA

(Gydykla)
Gydome visokias ligas, duodame vaistus, patarimus dykai.
Hampshire St. Pharmacy,
85 Hampshire Street,
(Prie lietuvių bažnyčios)
Cambridge, Mass.

Telephone So. Boston 605.
ANTANAS ŠAPALIS
meistras
indeda telefonus, dengia stogus, ir atlieka visus staliorys tės darbus prideramai.
KAINOS NEBRANGIOS.
Ofisas Gyvenimas
315 W. Broadway, 133 Bowen St
SO. BOSTON, MASS.

Agentai uždirba po \$45.00 į

savaitę, pardavinėdami mūsų patentuotą be šilumos kelinių prosą. Iškėkviename vyrui reikalingas. Visi perka.
Reikalauk platesnių informacijų.
Neris Mfg. Co.,
Box 76, Montello, Mass.

AR NORI BUT GRAZUS.

Jeigu taip, tai nusipirkite Motties, kurią išdirba Mentholatum Co. ir visi daktarai ir aptiekoriai pripažįsta geriausia.
Ištepant moste veidą prieš einant gult per kelis vakarus padaro veidą tyru ir skaisčiu. Mostis išima visokius spuogus ir dėmesplėtmus saulės nuodegimus ir lasus. Kaina dežutė 50c. ir \$1.00.
J. RIMKUS,
Box 36, Holbrook, Mass.

GERIAUSIOS FARMOS.

Norintieji pirkti gerų farmų su budinkais, Sodais, apšėtais laukais ir neišdirbtos geros žemės nebrangiai ant lengvų išmokėjimų, kreipkitės prie mūsų, seniausių teisingiausių farmų pardavėjų. Mes vieninteliai esame užde-tojai ir apgyvendintojai didžiausios lietuvių fermerių kolonijos Amerikoje. Apgyvendiname 360 lietuvių fermerius, kurie trumpu laiku rengiasi išleisti Scottville, Mich. Amerikos lietuviams ūkininkystės laikraštį. Ta didžiausioji lietuvių fermerių kolonija randasi ant gerų derlingų laukų puikiausioj apie linkėj miesto Scottville ir portavo miesto Ludington, Michigan valstijoje, Mason county. Toj puikioj apie linkėj mes turime daugybę visokių farmų parduoti, ant kurių galime kelis tūkstančius lietuvių fermerių apgyvendinti. Rašykite tuojau indėdami už 4 centus krasos markiu, o mes prisišimsime tos kolonijos mapą ir parduodamųjų puikių farmų katalogą su daug paveikslų iš lietuvių fermerių gyvenimo.
Adresnokite,
A. KIEDIS & CO.
Peoples State Bank Bldg.
Scottville, Mich.

C. & P. Telephone St. Paul 5347
G R A B I N I N K A S
I R
BALZAMUOTOJAS.
Pagrabus atlieku pigiai ir gražiai. Esu išėjęs mokykloj tam tikrus graborystės mokslus ir lida-vęs egzaminus. Siunčiu numerėlius ir į kitus miestus ir pargabėnu iš kitų miestų.
Tai-gi, vientaučiai, laidojimo reikale visuomet kreipkitės pas mane.
JONAS GREBLIAUSKAS,
500 So. Paca Street,
Baltimore, M. D.

PARSIDUODA dvi mašinos suvamos vyriškos, prosas ir stalas. Parsiduoda labai pigiai.
461 Fourth Street,
So. Boston, Mass.

K. VIDIKASKAS
2833 Levingston Street,
Philadelphia, Pa.
igaliotas rinkti prenumeratas ir apgarsinimus "Darbininkui."
"Darb." Admin.

LIETUVIAI PAS SAVUS.

Pasiuвам drapavus sulig naujausios mados ir pagal Jūsų norą.
JONAS BERZELONIS & CO.
28 Chandler Str., Boston, Mass.
(Castle Square's Block'e.)
ŠIS \$2.50 ŽIEDAS UŽ \$1.00.

Turime ant rankos apie 500 šių žiedų ir kadangi daugiau jų nemanome daryti, tai visus likusius nutarėme parduoti už tiek, kiek jie mums kainavo padaryti.
Šis žiedas yra padarytas gryno Sterling sidabro.
Gvarantuotas. Su išdirbta raide kaip paveikslas už \$1.00. Paimk popieriaus apie 1/2 colio pločio, apvesk apie piršto narį taip, kad galai porieriaus susitėtų. Pažymėk raidę, kokią norėsi kad būtų išdirbta, prisišk mums su \$1.00, o mes tuojau prisišimsime tamstai žiedą. Jti nebūsi pilnai užganėdintas, sugrąžisime pinigus atgal. Rašyk tuojau.
NERIS MANUFACTURING CO.,
Box 76 d., Montello, Mass.

Restaurancija
Pataiso geriausius lietuviškus valgius, kaip tai barščius, kopustus ir tt.
St. Blaszczek
147 Sheldon Street,
Hartford, Conn.

Nepaprastai pigiai
Mūsų kainos visados žemesnės.
Lietuvįs pardavėjas visados yra, kuris parodys daiktus, kainas ir pasakys, kaip galima sutaupyti pinigų.
Speciališkai išvedinami minkštai viršais ir apacia šienikai (mattress) su tvirtu audimo užvalkalu parduoda po \$3.00 ir \$3.35 vertės \$5.00.

James Ellis Co.
Kampas B ir B'way,
South Boston, Mass.
GRYNAIS PINIGAIS
IR
ANT IŠMOKEJIMO.

Atsiminkite mirusius
Pastatykite paminklą ant amžinos atminties.
Lietuviai kreipkitės pas mane, nes aš užlaikau puikiausią PAMINKLŲ išdirbystę.
Yra viena iš geriausių.
A. Čereška
75 Broadway,
So. Boston, Mass.

GERA PROGA!
Gramatika angliškos kalbos mokytiš be mokytojo (apdaryta) \$1.00
Vaikų Drangas arba kaip mokytiš skaityti ir rašyti be mokytojo.....15c
Naujas Būdas mokytiš rašyti be mokytojo.....10c
Aritmetika mokinimuisi rokundy, su paveikslais (apdaryta) ..... 35c. Viso \$1.60
Kas atsiųs iškirpęs šitą apgarsinimą iš "Darbininko" ir \$1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.
P. MIKOLAINIS,
R. F. D. — Route 2,
Hudson, N. Y.

Meldžiu platinti anglišką pamflėtą apie **Lietuvius**.
"A PLEA FOR THE LITHUANIAN'S."
Dar galima gauti visus numerius; o neužligo ir šeštas numeris išeis iš spaudos. Pamplėtai yra papuošti Lietuvos žemlapiu ir Vytauto paveikslu.
KUN. J. J. KAULAKIS,
324 Wharton Street,
Philadelphia, Pa.

D. L. K. V. B.
MUZIKALIŠKA MOKYKLA.
Mokinama ant smuiko Piccolo Klarneto Piano Korneto Trombono Būgnelio.
339 W. Broadway,
South Boston, Mass.

Lenkiška-Lietuviška
Restaurancija
Pataiso geriausius lietuviškus valgius, kaip tai barščius, kopustus ir tt.
St. Blaszczek
147 Sheldon Street,
Hartford, Conn.

GERIAUSIA LIETUVIŠKA Grosern bučernė
Švariai užlaikoma. Lietuviai pas lietuvius.
B. ir V. ROŠČEVSKIAI
70 John Street,
Hartford, Conn.

LIETUVIŠ KRIAUCIUS.
Pasiuвам visokius drabužius pagal naujausią madą, vyriškus ir moteriškus. Darbą atlieku gerai, teisingai ir pigiai. Taipgi išprosinu, pataisau, skalbiu ir kvarbuoju.
PETRAS MAKAREVICIUS,
105 So. Meade Str.,
(Arti lietuvių bažnyčios)
Wilkes-Barre, Pa.

Akių Specialistas.
Prienka akinus.
H. S. Stone, Oph. D.
399 BROADWAY, SO. BOSTON.

Tel. Oxford 4900.
J. P. TUINYLA,

Užlaikom didžiausia krautuvė deimantų laikrodžių ir visokių žiedų, siutus ir overkotus, duodam ant bargo ir ant išmokėsių, ant lengvų išlygų. Reikalaujame agentų kiekvienam mieste Suvienytų Valstijų ir Kanadoj, di delį nuosimtį duodam perkupčiams, didelį, naują katalogą siunčiame ant pareikalavimo už 25 centus stampų.
J. P. TUINYLA,
322 Washington St., Boston, Mass.

V. P. GINKUS & CO.
SAVI PAS SAVUS.
LIETUVIAI PAS LIETUVIUS.
Vienatinė didžiausia lietuviška krautuvė, kurioje galima gauti visokių vyrų, moterų ir vaikų drabužių, čeverykų, robų, aukso ir deimanto.
52 MILLBURY STR.,
WORCESTER, MASS.

Tel. So. Boston 270
DR. JOHN MACDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai.
Ofiso valandos:
Rytaiš iki 9 val.
Popietį 1 iki 3
vakarais 6 iki 9
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priemimo valandos:
Nuo 2 iki 3 po pietų. Nuo 7 iki 8 vakare
569 BROADWAY Cor. G ST. SO. BOSTON,
Tel. 52 S. B.

Tel. So. Boston 294
DR. JOHN P. JONES
Chirurgas
nuo 2 iki 4, nuo 7 iki 9 po pietų.
PHYZIKAS IR SURGIJUS
Speciališkai atlieka visokius blogiausius gydymus, ypatingai su alektromis.
392 Broadway, 1-oje L. ir J. gat. SO. BOSTON, M. A.

TEL. BACK BAY 4200
DR. F. MATULAITIS
Ofiso adyvos: 1-3 P. M. 7-9 P. M. 4-5 visokias ligas priškiria Akinus.
419 Boylston St Boston, Mass.

PIRMO KLESOS DANTISTAS
Dantis ištraukiami ir pripildomi visai be skausmo, su geriausiais prietaisais, su naujų išra imų.
Visą darbą gvarantuojame.
DR. W. T. REILLY
469 Broadway, So. Boston, Mass.
PRIE DORCHESTER ST.

Valandos nuo 9 val. ryta iki 8 val. vakare. Nedėliomis nuo 10 val. ryta iki 4 val. vakare.

St. Baracevičius.
Geriausias graborius South Boston'e. Šermenis atlieka pigiai, gražiai ir gerai. Vaziuoja ir į kitus miestus, nieko ekstra nerokudamas.
258 W. BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone: 839-J. So. Boston.

Vienatinė Lietuviška APTIEKA
Bostone ir visoje Massachusetts valstijoje. Gydnoib galte gaut kokios tik pasaulj vartojamos, bet ypatingai geros sekančios gyduolės.

Nuo Reumatizmo	1.00	Gyduolės del pataisymo apetito	1.00
Nuo slinkimo plaukų ir pleiskanų	75c.	Gyduolės del suvalnimo vidurių	50c.
Nuo kosulio, gripo ir slogos	1.00	Gyduolės nuo kosulio ir sunkaus kvėpavimo	1.00
Kraujo Valytojas	1.00	Gyduolės nuo vištakių (corn's)	15, 20 ir 25c.
Nuo saulės nuodegimo	50c.	Pilės del Kepenų ir Inkstų	75c.
Bobro lašai	75c.	Proškos nuo nerviško galvos skaudėjimo	10 ir 25c.
Nuo suirimo Nervų	75c.	Gumas nuo dantų gėlimo	10c.
Vaikų ramintojas	25c.	Tikra lietuviška Trejanka	25c.
Pamoda plaukams	25c.	Visokie kvepianti muilai	10, 15 ir 25c.
Nuo viduriavimo suaugusiems	50c.	Perfumos visokių gėlių	25, 50, 75, 1.00, 2.00 ir daugiau
Nuo viduriavimo mažiems	25c.		
Gydanti mostis nuo pučkų	50c.		
Nuo prakaitavimo koju	25c.		
Mostis ir skysčiai niežų ir parkų	1.00		

Taip-gi turiu gyduolių vėliausio išradimo, nuo visokių paslaptingų ir kitokių ligų.
Jeigu norite gaut tikrus vaistus, kurie sugrąžintų jums sveikatą, kreipkitės pas mane, o aš užtikrinu, kad visame bus sąžiniškai patarnauta.
RECEPTUS SUTAISAU TEISINGAI.
nežiurint, ar jie būtų Amerikos ar Europos daktarų. Gyduolių galite reikalaut ir per laiškus, o mes prisišimsime jums expresu. Visokiame reikale kreipkitės šituo adresu:
K. ŠIDLAUSKAS
226 Broadway, kertė C St., So. Boston, Mass.

Tel. Main 2433 E. Boston 799-W
George H. Shields
Advokatas
811-812 Old South Building
Boston, Mass.

Vienatinė Lietuviška Krautuvė
Kuri užlaiko visokio tavoro, reikalingo mainieriams.
V. LUKOSEVICIA,
Minersville, - - Pa.

LIETUVIŠKI PHOTOGRAPHAI
Valeika, Laurinaitis & Co.
Atliekam artistiška darbų ir už pigia prekę. Taip-gi padarome didelius paveikslus.
Mūsų adresas:
250 W. 4th St.,
S. Boston, Mass.
(Arti C St.)

Lietuvis Daktaras
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St.,
Philadelphia, Pa.
Valandos: Nuo 9 iki 11 rito. 2-4 po pietų. 7-8 vakare.